

2021

Ympäristöohjelma

Ympäristöohjelma SDL ry

28.10.2021

Sisällysluettelo

1. Johdanto	3
2. Lajin ympäristövaikutukset	3
3. Tavoitteet	4
4. Ympäristöohjelma.....	4
5. Materiaalit ja kulutus	4
6. Darts on lähiliikuntaa	4
7. Kilpailutoiminta	4
8. Hallinto	4
9. Yleiset tavoitteet.....	5
10. Toimenpidesuunnitelma	5
11. Seuranta ja toteutus	5
12. Aikaisemmat toimet.....	5
13. Lajin eri roolit ympäristötyössä	6
14. Huippu-urheilu ja kansainvälinen toiminta.....	6
15. Periaatteet.....	6
- Materiaalit ja kulutus.....	7
- Darts on lähiliikuntaa.....	7
- Kilpailutoiminta.....	7
- Hallinto.....	7
16. Toimenpidesuunnitelma	8
17. Tukimateriaalia	9

Johdanto

Ympäristö ja ilmasto on osa Suomen Dartsliiton vastuullisuusohjelmaa sekä Urheiluyhteisön yhteistä vastuullisuusohjelmaa. Suomen Dartsliiton ympäristöohjelma pohjautuu YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin. Ympäristön kunnioitus on yksi liiton eettisistä periaatteista, jonka lisäksi kestäväan kehitykseen on sitouduttu Reilun pelin periaatteiden ja liikuntalain myötä. Lajissamme kannamme vastuun ympäristöstä ja pyrimme kaikessa toiminnassamme huomioimaan kestävän kehityksen sekä teemme osuutemme ilmastonmuutoksen hillinnässä.

Lajin ympäristövaikutukset

Lajin ympäristövaikutuksien on tunnistettu syntyvät muiden lajien tavoin pitkälti liikenteestä ja matkustamisesta sekä olosuhteista, joiden lisäksi useista pienemmistä toiminnoista, kuten materiaaleista, ruokailuista ja kierrätyksestä syntyy huomioitavia vaikutuksia. Nämä vaikutukset on ryhmitelty Suomen Dartsliiton ympäristöohjelmassa kolmeen osa-alueeseen: lähiliikunnan edistämiseen, materiaalien kulutuksen muutokseen sekä kilpailutoimintaan. Näiden lisäksi käsitellään erikseen perustoiminnoista muodostuvat vaikutukset.

Liikkumista ja matkustamista aiheutuu säännöllisestä kilpailutoiminnasta, kun kuljetaan viikko- ja rankingkilpailu- sekä sm-liiga matkoja, joiden vuoksi välillä joudutaan matkustamaan kauaskin. Tämän lisäksi matkustamista voi syntyä kokouksiin, koulutuksiin tai muihin hallinnollisiin toimiin liittyvistä matkoista.

Viikkokilpailuihin liittyvä matkustaminen lyhyillä etäisyyksillä on määrällisesti yleisempää, kun taas pitkiä, usein lentämistä vaativia matkoja, tekee pienempi määrä heittäjiä, useimmiten maajoukkueryhmät.

Liikenne ja matkustaminen on hajautettu eri osa-alueisiin. Jokapäiväiseen suuria massoja koskevaan liikkumiseen puututaan osana lähiliikunnan edistämistä ja pidemmän matkustamisen vaativat kilpailut huomioidaan kilpailutoiminnan yhteydessä. Työn tekemiseen liittyvä liikkuminen huomioidaan osana perustoimintoja.

Lajia on perinteisesti harrastettu kotona sekä useissa erilaisissa tiloissa, eikä harrastaminen vaadi suuria ja pitkälle erikoistuneita olosuhteita. Tilojen sijainnilla on lisäksi suuri merkitys liikkumiseen ja olosuhteet huomioidaankin osana lähiliikunnan edistämistä.

Lajin yksittäisten hankintojen ympäristövaikutukset eivät ole merkittäviä, mutta kokonaisuutena materiaalikulutuksen muutoksella voidaan saada aikaan tärkeää kehitystä, joka heijastuu myös lajin ulkopuolelle. Materiaalin kulutuksen muutoksen osa-alueessa huomioidaan niin tekstiilit, palkinnot, somisteet, paperituotteet, kilpailuvälineet kuin kilpailutaulutkin.

Kilpailuissa yhdistyvät sekä liikenne, olosuhteet ja materiaalit, että muut pienemmät kuormitusta lisäävät toiminnot, kuten ruokailut ja jätehuolto. Kilpailutoiminta on merkittävä osa lajia, joten siinä saavutettavat ympäristöteot tuovat vaikuttavuutta.

Perustoiminnoissa huomioidaan hallinnollisista toimista ja peruspalveluista muodostuvat vaikutukset, jotka nekin osaltaan kokoavat yhteen useita pienempiä ympäristövaikutuksia synnyttäviä lähteitä. Perustoiminnot luovat pohjaa ja lähtökohtia kaikelle muulle toiminnalle ja perustoiminnan käytännöt usein heijastuvatkin eteenpäin, esimerkiksi kilpailuihin.

Tavoitteet

Suomen Dartsliiton ympäristöohjelman tavoitteena on edistää ja vahvistaa ympäristön huomioimista osana kaikkea lajitoimintaa. Liitto huomioi ympäristövaikutukset omassa toiminnassaan, luo malleja ja ohjaa seurojen toimintaa kotimaassa ja näyttää esimerkkiä muille toimijoille. Seuroissa ympäristövaikutusten minimointi otetaan huomioon kaikissa seuran toimissa, seura tarjoaa jäsenilleen mahdollisuuden harrastaa ympäristövastuullisesti ja lapset ja nuoret oppivat harrastuksen ohessa ympäristön huomioimista. Lajitoimijat omaksuvat ympäristöä huomioivat toimet ja jatkavat niiden huomioimista myös lajin ulkopuolella.

Ympäristöohjelma

Vastuullisuus on merkittävässä osassa liiton strategiaa vuosina 2022–2025 ja tavoitteena on, että jokaisella seuralla on vuoteen 2025 mennessä käytössä vastuullisuusportaikko. Ympäristö on yksi viidestä aihealueesta vastuullisuusportaissa. Vastuullisuusportaiden kautta jokainen seura työstää ympäristötavoitteet osaksi omaa toimintaansa.

Materiaalit ja kulutus

Materiaalikulutuksen muutos näkyy lajissa siten, että hankinnat ovat pitkäaikaisia ja kierrätyksessä on toimivat käytännöt. Hankintoja tehdään yhteistyössä eri toimijoiden välillä. Turhista materiaaleista on luovuttu, joko sähköistämällä niitä, ottamalla tilalle kestävämpiä vaihtoehtoja tai muuttamalla käytäntöjä kokonaan, mikä näkyy esimerkiksi palkinnoissa, lahjoissa tai toimistossa. Hankinnoissa suositaan suomalaista työtä. Materiaalit esim. kilpailutaulut kierrätetään kilpailujen jälkeen seurojen ja jäsenistön käyttöön.

Darts on lähiliikuntaa

Darts on helposti saavutettavissa olevaa lähiliikuntaa. Jäsenet löytävät darts-tarjontaa useimmilla paikkakunnilla hyvien julkisten liikenneyhteyksien päässä. Seurat, kilpailujärjestäjät ja muut toimijat kannustavat ja ohjeistavat jäsenistön saapumaan paikalle.

Kilpailut järjestetään yhteistyössä jo olemassa olevissa, monipuolisissa tiloissa kuten keilahallit, kongressisalit ja erilaiset areenat kuten Kylpylähotellit Peurunka ja Vesileppis Areena.

Kilpailutoiminta

Kilpailut järjestetään siten, että ympäristö huomioidaan tapahtumaa ennen, sen aikana ja sen päätyttyä. Kilpailuihin pääsee julkisilla kulkuvälineillä. Pidemmältä saapuvat osallistujat tulevat paikalle yhteiskuljetuksilla tai kimpakyydeillä. Ulkomaille lähdetään harkinnan jälkeen ja matkoissa huomioidaan kohde, matkustustavat sekä matkan kesto. Osallistumisissa hyödynnetään etäosallistumista, hybridimallia esimerkiksi koulutuksien ja kokouksien osalta. Kilpailuihin tehdään vain harkittuja hankintoja ja harvoin käytettäviä materiaaleja lainataan, vuokrataan tai hankitaan yhteiskäyttöön. Materiaalin määrää on vähennetty ja turhista tarpeista on luovuttu kokonaan. Kilpailuissa on huomioitu kierrätys, niin tapahtuman aikana kuin sen jälkeen. Kilpailut tulevat olemaan pääsääntöisesti paperittomia ja niissä hyödynnetään monipuolisesti digitaalisia ratkaisuja.

Hallinto

Hallinto rakentuu digitaalisten työkalujen ja palvelujen varaan ja toimisto on lähes paperiton. Hankintoja tehdään harkiten ja ne suunnitellaan pitkäaikaisiksi sekä monikäyttöisiksi. Kokouksiin ja koulutuksiin voi osallistua etänä, ne ovat paperittomia. Saapuvan ja lähtevän paperisen postin ja pakettien määrä on pieni. Toimitilat on mitoitettu käyttötarvetta vastaavaksi. Jäsentiedotteet ja jäsenkirjeet lähetetään sähköisinä versioina.

Yleiset tavoitteet

Ajankohta	Liitto	Seurat
2022	Ympäristöohjelman teemat ovat tulleet tutuiksi osallistujille ja seuroille	50% seuroista on tutustunut ympäristöohjelmaan → Vuositulaston vastauksien mukaan
2023	Ympäristöohjelmaa ja -tavoitteita on aktiivisesti jalkautettu seuroille	100% seuroista on tutustunut ympäristöohjelmaan ja 50% seuroista on ottanut ympäristöohjelman tavoitteet osaksi toimintaansa
2024	Ympäristövaikutusten huomioiminen näkyy kaikissa liiton eri toiminnoissa → ympäristö on huomioitu eri toimintojen toiminnansuunnittelussa	Seuroilla on vähintään kaksi suositusta jäsenilleen ympäristön huomioivaan ja seurat ovat laskeneet seurojensa hiilijalanjäljen → Vastuullisuusaskelien kautta, vuositulaston vastauksien mukaan
2025	Hiilijalanjälki on pienentynyt → Ensimmäinen mittaus 2023 ja toinen mittaus 2025	100% seuroista on ottanut ympäristöohjelman tavoitteet osaksi toimintaansa → Vuositulaston tai kyselyn vastauksien mukaan

Toimenpidesuunnitelma

Toimenpidesuunnitelma ohjaa Suomen Dartsliiton ympäristötyötä. Toimenpidesuunnitelma on kirjattu dokumentin viimeiselle sivulle.

Toimenpiteiden kolme tärkeintä asiaa ovat matkustamisen vähentäminen kilpailutoiminnassa ja paperijätteen minimointi kilpailuissa sekä ympäristöohjelman käyttöönotto liitto- ja seuratoissa.

Seuranta ja toteutus

Suomen Dartsliiton ympäristöohjelman päivityksestä, tavoitteiden seurannasta ja toimeenpanon valvomisesta vastaa hallitus ja sen vahvistaa liittokokous. Ympäristöohjelman tavoitteet ja edistyminen tarkistetaan vuosittain toiminnan suunnittelun yhteydessä. Koko liiton toiminnan vaikutuksia mitataan hiilijalanjäljen perusteella, jonka lisäksi toimintokohtaisesti asetetaan tavoitteet mittareineen.

Seurojen edistymistä seurataan vuositulastoinnin kautta sekä seuroille suunnattujen kyselyiden avulla. Seuroja ohjataan ympäristötekoihin vastuullisuusportaiden avulla, esimerkiksi päivittämällä ohjeistuksia kilpailujen järjestämisestä ja muuttamalla käytäntöjä kilpailuiden myöntämiseksi.

Viestinnällä on iso rooli ympäristötyön edistämisessä. Eri kanavissa viestimällä saavutetaan niin seuroja ja heidän jäseniään kuin urheilijoiden tukijoukkoja ja lajin ulkopuolisia henkilöitä. Viestinnän tavoitteena on lisätä tietoisuutta, kannustaa sekä haastaa urheilijoita, seuroja ja muita tahoja ympäristöä edistäviin toimiin omassa lajissaan. Viestinnän tulee keskittyä kerrallaan pieniin kokonaisuuksiin, esimerkiksi osa-alue kohtaisiin tavoitteisiin tai yksittäisien toimintamuotojen, esimerkiksi kilpailu- tai koulutustoiminnan, vaikutusmahdollisuuksiin.

Aikaisemmat toimet

Ympäristötyö alkaa oman toiminnan vaikutuksien arvioinnilla ja samalla on tärkeää tunnistaa jo tehdyt toimet ja toimivat käytännöt. Lajissa ympäristön huomioiminen on kulkenut mukana jo pidemmän aikaa, joko tietoisesti ja tiedostamattomasti. Liitossa ja seuroissa on tehty tietoisia

valintoja ympäristön suhteen, esimerkiksi paperin vähentäminen toimistossa ja kilpailuissa, digitalisoituminen sekä kilpailutaulujen kierrätys. Monien tekojen takana on myös taloudellinen valinta, sillä esimerkiksi kierrättämällä tauluja ja muita tarvikkeita lasketaan harrastuksesta muodostuvia kustannuksia.

Suomen Dartsliitossa on aikaisemmin otettu käyttöön uusia toimitapoja toimistotyössä, jotka mahdollistavat tulosteiden vähentämisen. Jäsenilmoitukset, SM-liiga, palkintojen maksamiseen liittyvät lomakkeet ja kilpailuihin ennakoilmoittautuminen yms. hoituu nykyisin sähköisesti ilman paperia. Muitakin digitaalisia ratkaisuja on otettu käyttöön, viimeisimpänä taloushallinnon pilvipalvelu ja mobiiliappi.

Kilpailuissa digitalisaatio on näkynyt Webcam-kilpailuissa, joissa pelataan verkon välityksellä ja joka mahdollistaa nyt myös kansainväliset kilpailut ilman matkustamista.

Kisailu.net digitaalinen alusta on käytössä kilpailujen tilastoinnissa ja tulospalvelussa ja se mahdollistaa paperittoman kilpailun.

Muissa materiaalihankinnoissa on myös pyritty suunnittelemaan pitkäikäisiä ja monikäyttöisiä hankintoja, joita voidaan käyttää uudestaan.

Tunnistamalla jo tehtyjä toimia ja toimivia käytäntöjä, on niitä mahdollista kehittää eteenpäin ja laajentaa niiden vaikuttavuutta. Ympäristötoimia ei myöskään tule pitää itsestään selvyytenä, vaan niistä tulee kertoa selkeästi niin jäsenille kuin muille toimijoille. Vain näin voidaan tuoda tärkeää työtä näkyväksi, lisätä tietoisuutta, kannustaa muita mukaan ja näyttää esimerkkiä.

Lajin eri roolit ympäristötyössä

Lajissa ympäristötyö kuuluu kaikille toimijoille ja seuroille. Suomen Dartsliitto haluaa näyttää esimerkkiä ja luoda jäsenseuroilleen mahdollisuuksia järjestää ympäristövastuullista seuratoimintaa. Suomen Dartsliitto huomioi osa-aluekohtaiset tavoitteet omassa toiminnassaan ja kilpailuissaan. Seurat huomioivat osa-aluekohtaiset tavoitteet omassa toiminnassaan ja tapahtumissaan. Jäsenet voivat toimia harrastuksessaan ympäristövastuullisesti ja näyttää esimerkkiä muille jäsenille ja voivat osallistua seuransa ympäristötyöhön.

Huippu-urheilu ja kansainvälinen toiminta

Huippu-urheilussakin päästöt ja ympäristövaikutukset pyritään minimoimaan, esimerkiksi yhdistämällä kilpailu- ja kokousmatkoja sekä painottamalla lähellä sijaitsevia kohteita. Huippu-urheilussa huomioidaan samat osa-aluekohtaiset vaikutukset ja tavoitteet kuin muussa toiminnassa. Huippu-urheilun ympäristövaikutuksia ja hiilijalanjälkeä tulee pyrkiä kompensoimaan lajin muilla osa-alueilla. Myös muussa kansainvälisessä toiminnassa, kuten kilpailu- ja kokousmatkoilla, tulee huomioida samat vaikutukset ja tavoitteet kuin muissa toimissa. Huippu-urheilun ulkopuolella pystytään tehokkaammin vähentämään matkustamista, esimerkiksi kokouksissa voidaan suosia hybridimallia ja vähentää osallistujien määrää.

Periaatteet

Suomen Darts liiton ympäristöohjelman tavoitteet saavutetaan seuraavia periaatteita noudattamalla:

Aloitamme pienistä teoista, mutta tavoittelemme suurta muutosta. Emme tyydy siihen mitä on jo tehty, vaan kasvatamme tavoitteita ja toimia työn edetessä.

Luomme uusia, ympäristövastuullisia käytäntöjä ja otamme ne osaksi normaalia ja jatkuvaa toimintaamme. Ympäristövastuullisuus on pysyvä, toimintaa ohjaava arvo. Näytämme esimerkkiä muille toimijoille, niin lajin sisällä kuin muillekin tahoille.

Luomme mahdollisuuksia toiminnassa mukana oleville tehdä omia, ympäristövastuullisia valintoja harrastuksensa tai työnsä parissa.

Teemme yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Yhdessä saavutamme enemmän ja voimme tehdä kestävämpiä hankintoja, hankkeita ja toimintamalleja.

Materiaalit ja kulutus

Osa-alueessa huomioidaan seuraavat asiat:

Taulukehikot ja valot, peliasut, paperimateriaalit, lavamainokset, yhteistyökumppanit, kierrätys sekä huolto ja korjaus

Periaatteet: Kaikki hankintamme ovat pitkäaikaisia ja laadukkaita. Tauluvalot muutamme led-valoiksi. Peliasuissa käytämme hyväksi todettuja yhteistyökumppaneiden tuotteita, jotka ovat hinnaltaan kilpailukykyisiä sekä laadukkaita ja ne ovat kierrätettäviä. Vähennämme paperin ja tussien kulutusta digitaalisen kirjausjärjestelmän (Kisailu.net) avulla sekä jäsenkyselyt ja koulutusmateriaalit sähköisessä muodossa. Lavamainokset pyrimme hyödyntämään useissa kilpailuissa. Yhteistyökumppanien kanssa huolehdimme esim. ruokahävikin pienemisestä. Kierrätämme kilpailutaulut, kilpailuvälineet ja jätteet. Huollamme ja korjaamme mahdollisimman paljon ennen kuin hankimme uutta tilalle.

Darts on lähiliikuntaa

Osa-alueessa huomioidaan seuraavat asiat

Kilpailuihin matkustaminen, hyötyliikunta, harjoitusolosuhteet

Periaatteet: Mahdollisimman monella on mahdollisuus harrastaa darts-lajia lähiliikuntana ja tauluja on riittävästi näkyvillä. Harjoitus- ja kilpailupaikkoja suunnitellaan jo olemassa oleviin paikkoihin yhteistyökumppaneiden kanssa esim. keilahallit ja erilaiset sisäliikuntapaikat.

Kilpailutoiminta

Osa-alueessa huomioidaan seuraavat asiat:

Kilpailupaikan maantieteellinen sijainti, kilpailupaikan saavutettavuus lähialueella, Webcam, ruokailut

Periaatteet: Kilpailuihin matkustamisessa suosimme kimpakyytejä ja yhteiskuljetuksia. Maajoukkueiden matkasuunnitelmissa huomioidaan suorien lentojen mahdollisuus, joka vähentää ilmastokuormitusta. Kilpailuihin voidaan osallistua ympäristövastuullisesti. Kilpailuja järjestetään lähellä jokaista harrastajaa ja kilpailijaa. Ympäristö huomioidaan kaikissa tapahtumissa ja kilpailuissa. Webcam pelaaminen verkovälityksellä. Ruokailut järjestetään kilpailupaikkojen yritysten kanssa yhteistyössä ja ruokahävikkiä pienennetään.

Hallinto

Toimisto, kokoukset ja koulutus

Periaatteet: Huomioidaan ympäristöohjelman tavoitteet perustoiminnoissa. Vähennetään materiaalia ja digitoidaan vanha materiaali. Suositaan hybridimallia kokouksissa ja koulutuksissa. Tehdään vaikutustyötä.

Toimenpidesuunnitelma 2022–2025

(Vuosikohtaiset toimenpiteet tarkennetaan toiminnansuunnittelun yhteydessä)

Toimenpide	Tavoite	Vuosi	Arviointi	Vastuu
Ympäristöohjelman perehdytys hallitukselle ja toimihenkilöille	Hallituksen jäsenet ja toimihenkilöt tuntevat ympäristöohjelman sisällön ja tavoitteet	2022	Henkilöstö osallistuminen palaveriin. Osallistumisprosentti	PJ / Toiminnanjohtaja
Paperijätteen minimointi kilpailuissa	Vähentää 50 % paperijätettä	2023	Kilpailujärjestäjien raportti	Hallitus
Tehdään tavoitteet ja toimenpidesuunnitelma hiilijalanjäljen pienentämiseksi	Liitolla on selkeä päämäärä mitä tavoitella ympäristötyössä oman toimintansa osalta.	2023	Selkeät tavoitteet ja toimet on kirjattu, Hiilijalanjälki laskee	Hallitus
Yritysyhteistyössä ja markkinoinnissa otetaan huomioon ympäristötavoitteet	Yritysyhteistyö ja markkinointi ympäristöä huomioivaa ja ympäristötyötä tukevaa	2024	Tavoitteet kirjattu toimintasuunnitelmaan tai uudet toimitavat otettu käyttöön ja kirjattu ylös sekä otettu käyttöön	Pj / Toiminnanjohtaja
Liiton hiilijalanjäljen laskeminen	Ympäristötyön vaikutusten mittaaminen mahdollistuu tulevaisuudessa, kun voidaan verrata eri vuosien hiilijalanjälkiä	2023- 2025	Hiilijalanjälki laskettu	Toiminnanjohtaja

Tukimateriaaleja:

Työkalu ympäristövaikutusten arviointiin auttaa kartoittamaan oman toiminnan keskeisiä ympäristövaikutuksia: [3155265f-ymparistovaikutusten-kartoitus-ja-arviointilomake.pdf](https://www.olympiakomitea.fi/3155265f-ymparistovaikutusten-kartoitus-ja-arviointilomake.pdf) ([olympiakomitea.fi](https://www.olympiakomitea.fi))

Ympäristöohjelman mallipohja antaa suuntaviivat ympäristöohjelman/-suunnitelman sisällöstä: www.olympiakomitea.fi/uploads/2021/05/4b742842-ymparistoohjelman-mallipohja.pdf

Keke-koutsi aineisto innostaa seuroja ympäristön huomioimiseen käytännönläheisillä vinkeillä: [EKEE-koutsi - vinkit ympäristövastuulliseen seuratoimintaan - Suomen Olympiakomitea](#)

Ekokompassi-ympäristöjärjestelmä tapahtumien (ja organisaatioiden) ympäristöhallinnan avuksi: [Ekokompassi - Ympäristöjärjestelmä toiminnan kehittämisen tukena](#)

Järjestöjen hiilijalanjälkilaskuri on järjestöille räätälöity työkalu ilmastovaikutusten arviointiin: [LASKURI – Hiilifiksu järjestö \(helsinki.fi\)](#)

Henkilökohtaisen hiilijalanjäljen laskuri mahdollistaa oman henkilökohtaisen hiilijalanjäljen laskemisen: [Ilmastodieetti \(ymparisto.fi\)](#)

Yhteisöjä ja verkostoja:

Urheilun ympäristövastuuverkosto kokoaa yhteen urheilun ympäristövastuun edistämisestä kiinnostuneita: www.olympiakomitea.fi/olympiakomitea/vastuullisuus/ymparisto-ja-ilmasto/

Protect Our Winters edistää ilmastotyötä tunnettujen urheilijoiden kanssa: www.protectourwinters.fi